

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
 mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
 a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
 și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
 Sibiu, strada Cîsnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și la librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
 Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 16 Martie st. v.

Reuniunea maghiară de cultură este la ordinea zilei și în curând se vor întruni la Cluj campionii naționalității maghiare, ca să stabilească organizarea definitivă a puterilor dispuse a se lupta pentru „conservarea” elementului maghiar aruncat de soarte în văile Carpaților.

Este un lucru foarte dureros acesta.

Precum susțin Maghiarii ei înșiși, se va împlini în curând o mie de ani de când cetele de războinici maghiari au străbătut de pe șes în văile strîmte ale Carpaților, le-au luat în stăpânire, și timp de o mie de ani urmașii lor s'au susținut aici față cu toate năvălirile numeroșilor sei dușmani.

Și ce se vede?! Timp de o mie de ani stăpâni atotputernici, ei n'au știut să-și asigureze existența, și astăzi, după o mie de ani, trebuie să se svîrcolească în cele mai mari opintiri, ca să se poată conserva.

Au sacrificat autonomia țării lor, pentru-ca prin o mai strînsă legătură cu frații lor din Țara-Ungurească să-și asigureze o pozițiune favorabilă în lupta pentru existență și grație acestei uniri, au ajuns încetul cu încetul să se facă stăpâni într-o țeară, din care nu fac decât abia a patra parte, să ocupe aproape toate funcțiunile publice, să-și impună pretutindenea limba și să ne poată batjocori, fără ca să aibă de a se teme de vre-o pedeapsă.

Și cu toate acestea, atât sînt de slabi, încât nici chiar în asemenea condițiuni nu se simt asigurați în existența lor națională, ci trebuie să se organizeze, pentru-ca să „recucerească”, precum sînt ei, pozițiunea ce li se cuvine, ca părți dintr'un popor cu mare misiune istorică.

În adevăr trist lucru acesta!

Și fiindcă atât de trist ar fi, dacă ar fi adevărat, noi inclinăm a crede, că nu e vorba de „conservarea” elementului maghiar, ci de nimicirea elementelor nemaghiare din Carpați.

Maghiarii au sacrificat autonomia Transilvaniei, nu pentru-că să se susțină cu mai multă lesnire, ci pentru-că sperau, că astfel vor ajunge în curând să asimileze elementele nemaghiare din această țeară. Această speranță nu li s'a realizat. Cu toate că s'au impus pretutindenea, cu toate că sînt neobosiți în căutarea mijloacelor de a ne descuragia, nici noi, nici Sașii nu renunțăm la viața noastră națională, ci ținem cu toată hotărîrea să o desvoltăm mai departe.

Nici că ne temem cătuși de puțin, că prin reuniunile lor de „cultură” Maghiarii vor pute să ne abată din calea desvoltării noastre firesci; din contră ele mai virtos vor întări conștiința noastră națională.

Nu, de aceasta nu ne temem.

O viață îngrijire ne cuprinde însă, când vedem, că lupta de rasă se organizează chiar sub protecțiunea autorităților publice și spiritele se iritează din partea chiar a celor chemați să mențină ordinea publică.

Dacă Maghiarii fac reuniuni pentru „conservarea” naționalității lor, urmează

să ne reunim și noi pentru conservarea naționalității noastre, ear' dacă nu ni se va da voie să facem asemenea reuniuni publice, sîntem *eo ipso* cu toții o reuniune, care de sine se înțelege, nu aprobată de guvern, dar' impusă de natura lucrurilor. Căci nu este cu puțință, ca să vedem creându-se în fața noastră un organism îndreptat contra noastră, fără ca să ne organizăm și noi în mod simultan.

O asemenea luptă infundată, care mai curînd ori mai târziu va trebui să devină patentă, nu este în interesul statului ungar, nu este în interesul nostru, și nu este mai ales în interesul bine înțeles al națiunii maghiare.

În ședința de astăzi a congregațiunii comitatului Sibiu s'a pus la ordinea zilei adresa comitetului reuniunii maghiare de cultură din Cluj și s'a primit propunerea făcută de comitetul permanent. Vom convinge în numărul proxim această propunere ridicată la valoare de conclud dimpreună cu motivarea ce i s'a făcut. Deocamdată ne mărginim a ne exprima părerea de bine pentru hotărîrea, cu care reprezentanții acestui comitat au condamnat o întreprindere, care nu poate decât să inasprescă amărăciunea generală.

Contra propunerii comitetului permanent au luat doi membri ai congregațiunii cuvîntul, dl profesor Dr. Zenz, directorul academiei de drept, și dl profesor Dr. Fölkel. Nici acestia nu au propus însă aprobarea curentului pornit din Cluj, și cu atât mai puțin participarea ex officio la reuniunea de „cultură”, ci au stăruit numai, că adresa Clujenilor să fie pusă ad acta.

Puindu-se la vot această propunere, afară de cei doi susținatori ai ei, s'a mai pronunțat pentru ea încă un vot, al dlui inspector scolar reg. ung. Trauschenfels; toate celelalte voturi, — adică aproape unanimitatea congregațiunii, — s'au dat pentru propunerea făcută de comitetul permanent.

Revistă politică.

Sibiu, 16 Martie st. v.

Guvernamentalul „Kol. Közl.” din Cluj scrie în numărul seu de astăzi: „Cetitorii nostri își pot aduce aminte, că universitarul Silvestru Moldovan dimpreună cu mai mulți colegi ai sei au trimis o telegramă de felicitare „Tribunei” cu privilegiul achitării ei atunci, când a scris, că: „sau Maghiarul, sau Românul trebuie să se peară”.

„Telegrama aceasta s'a sfîrșit ieri înaintea senatului universitar, și Silvestru Moldovan, ca compunătorul telegramei, expeditorul, colectantul de subscrieri și bani, cu un cuvînt, ca auctorul moral și intelectual al întreg lucrului s'a judecat la certare înaintea senatului. Mai mulți colegi de ai sei, după-ce au pus vina pe Moldovan, se vor certa numai decătră corpul profesoral respectiv, ear' constatându-se în decursul cercetării la alți doi universitari, că fapta nu li se poate

imputa, acestia se vor dăscăli de către decanul respectiv, până la nivelul, unde se li se poată cutare faptă imputa. Executarea acestei sentențe se întîmplă astăzi. Se înțelege de sine, că despre pedepsirea aceasta se vor înconștiența atât domnul ministru de culte și instrucțiune, cât eventual și alte auctorități culturale.”

Întreg faptul e înregistrat într'un mod atât de copilăros și lipsit de toată serioșitatea, încât, dacă ne tragem bine seama și ne vom convinge, că senatul universității din Cluj nici nu este îndreptățit, a trage pe cineva pentru astfel de telegrame în cercetare și a-l pedepsi, ne vine a crede că diarul maghiar face numai o glumă nostimă în ajunul luni lui Aprilie. Dacă însă se vor adevăra cele scrise de „K. K.”, — apoi în fața unor astfel de ilegalități și nedreptăți ne stă mîntea în loc . . . și nu putem decât, compătimim pe incușitorii din Cluj!

„Bdp. Tagblatt” vrea să scie, că elementele independente din sînul partidului guvernamental au hotărît alaltăieri într'o conferință, de a respinge în dietă proiectul modificat despre reforma casei magnatilor. Sentimentul, ce domnesce în partida guvernamentală, sîlesce pe dl Tisza a declara deja acum oficios, că voesce să facă din primirea neschimbată a proiectului comisiei de trei cestiune de cabinet.

În cercurile bine informate din Roma se atribuie misiunii ducelui de Genoa la Berlin o însemnătate mare politică. Se dice, că e vorba de consultările prealabile pentru înnoirea legăturii germano-italiane, care se termină în anul viitor, și de încungiurarea primejdiilor, cari s'ar nasce pentru Italia, la cas când cestiunea romană s'ar aduce pe tapet decătră oare-care putere. Hotărîrea de a trimite o persoană încredută, emanează dela regele însuși, care voesce să depărteze neîncrederea diplomației germane redeșteptată prin politica colonială italiană.

Raporturile între Anglia și Rusia devin din zi în zi mai încordate. Răspunsul la nota engleză din 16 Martie încă n'a sosit, de unde se poate deduce, că cabinetul din Petersburg nu e prea inclinat a satisface dorințelor Angliei. Și se vorbește, că dacă trupele rusești vor înainta preste pozițiunile lor de acuma, guvernul indian va să dispună la moment ocuparea Herat-ului. Mobilizarea armatei de Bombay s'a ordonat. — Guvernul rusesc încă a luat în arîndă mai multe vapoare spre transportarea trupelor dela Boku la Kresnowosk. —

Atențiunea lumii întregi e îndreptată asupra acestor relațiuni încordate dintre Anglia și Rusia. Pacea europeană întărită prin întîlnirea dela Schiernievițe a celor trei împărați se poate că are soarta domniei de o eamnă, ear' războiul începînd primăvara, ține cu anul. Nici pe timpul întîlnirii dela Schiernievițe nu era vorba despre pacea lumii, ci numai despre pacea europeană; puterile pot să se încaere afară de Europa, căci aceasta nu va să se numească război european. Anglia și Italia războiesc în Africa, Anglia și Rusia în Asia, Franța e ocupată în China, acesta e război pe continente străine și până când puterile angagiate în război nu vor avea dorul de a se reîntoarce să se bată acasă, până atunci nu se poate dice că pacea confirmată la Schiernievițe nu s'a

ținut. În momentele actuale Europa privește cu nesiguranță la durată pămînt. Anglia și Rusia sînt în ajunul de a se încăera în un război în Asia. Războiul asiatic dintre aceste două mari puteri europene își are însă punctele strategice de operațiune în Orientul Europei. Îndată-ce s'ar da semnalul de război în Asia între Rusia și Anglia, puterile europene vor pune mîna pe armă ațîntind ochii spre Peninsula-Balcanică și Marea-neagră. Astfel e explicabil interesul ce-l dovedesc toate puterile europene față cu conflictul asiatic dintre Rusia și Anglia. Monarchia noastră încă nu poate rămîne indolentă în fața unui război, ce ușor poate să se aprindă și la marginea imperiului nostru. Diarele din amîndouă părțile monarchiei noastre se și ocupă cu comentarii acestor neînțelegeri. De câte ori însă suflă un vînt războinic, mai îngrijeați sîntem noi de sub coroana sftului Ștefan și între noi sînt mai îngrijeați Maghiarii, căci un război la granițele monarchiei noastre ar pute să-î conturbe în lucrarea lor pacinică de a maghiarisa Ungaria. În numărul seu de ieri „Nemzet” ocupându-se cu eventualul război dintre Anglia și Rusia între altele scrie:

„Dar' dacă odată se pornesce carul lui Marte nu se mai poate să-înde se opresce. Înălțimile dela Himalaia sînt costîșe; cu atât mai departe se poate rostogoli, dacă pornesce de acolo. Poate cutriera toată Asia neoprindu-se nici în Caucas. Nu-l va înghiți nici Marea-neagră. Fără pod va sbura pe Bosfor. Dărimă înălțimile Balcanilor și se poate lovi de Carpați. Din lupta alor două puteri mari totdeauna se poate nasce o ciocnire mai extinsă, deși zăngănirea se începe în un continent depărtat. Mîna, cu care se înceară, se poate întînde până la punctul extrem al rotogolului pămîntului, peciorul celor ce se măsura e totuși aci în Europa. Aci vor călea pămîntul și vor bate pravul. Întru adevăr dacă Anglia și Rusia se vor încăera înaintea porților Indiei, acest fapt poate să aibă influență asupra Europei . . . Fiecare soldat englez și fiecare bărbat de stat al Angliei scie bine, că porțile Indiei trebuie apărute nu în Herat, ci în Bosfor, în Crimeea, la Don, Dnipro și Vistula . . . Dacă dar' războiul ar erupe întru adevăr în Afghanistan, logica faptelor ar strămăta terenul aceluia mai curînd ori mai târziu în Europa. Aceasta e cauza, că încăerarea între cele două rivale din Asia nu ar pute fi nici pentru noi și nici pentru Europa indiferentă. Evenimentele lumii însă nu se formează după placul nostru ori-cât de mare factor formează Ungaria în societatea Austriei, în politica europeană ba chiar în politica lumii.”

Tractînd „N. fr. Pr.” din Viena într'un prim articol despre mișcările din Albania dice între altele:

„Istoria ne spune, că în totdeauna Rusia a exploatat în favoarea sa turburările din Turcia. Dacă relațiunile dintre Rusia și Austria ar fi aceleași ca acum de ce ani, dacă Serbia ar fi tot atât de dependentă de Petersburg ca și atunci, apoi am vedea în turburările din Vechea-Serbie nainte-mergătorul unui nou act al dramei orientale. Dar' dela întrevederea din Schiernievițe se poate crede, că Rusia voiesce menținerea păcii. Ochii ei sînt îndreptați acum spre altă parte, ear' nu spre Peninsula-Balcanică, și o revoluțiune în Vechea-Serbie ar fi astăzi tot atât de neplăcută Rusiei, ca și întregii Europe.

„Afară de Rusia, nici o altă putere n'are vre-un interes de a provoca turburări în Peninsula-Balcanică. Din contră, toți diplomații Europei sînt de acord, că ar fi o nenorocire dacă ar fi readusă fără veste pe tapet cestiunea orientală și s'ar nimici opera congresului dela Berlin. Deci nimeni nu se va amesteca în cearta casnică, pe care o are Turcia cu Albaniezii, și de aceea a dispărut ori-ce îngrijire, că turburările din Peninsula-Balcanică amenință pacea lumii. Focurile din Albania nu vor găsi nici un ecou la Neva; ele nu amenință izbucnirea unui mare resbel, ci numai nisece mici neînțelegeri între Poartă și Albanezi.”

Oprirea serviciului dăeesc în ziua de 28 Februarie a. c.

„Observatoriul“ primesce din giurul Lechinței următoarea corespondență:

Din giurul Lechinței-săsești
în 22 Martie 1885.

Publicul nostru cetitor a putut vedea parte din foile noastre, parte din cele ungurești, multe ce s'au scris referitor la sârbirea martirilor Horia, Cloșca și Crișan. Între aceste însă de o mai mare însemnătate sunt circularele emise de la capii bisericesci, prin cari opresc pe preoți sub cea mai grea răspundere de a celebra ori-ce serviciu sacru în ziua defiptă pentru sârbirea acestor martiri.

La noi însă în diecesă Gherlei, după-ce am vădit, că acea zi a trecut înainte de ce s'ar fi interzis sârbirea dinsei din partea puterii bisericesci, credeam că capul nostru pentru astădată ne va lăsa întru atâta, cu atât mai virtuos, fiindcă aici în comitatul lui Bánffy nici n'a fost lipsă de nici o amenințare bisericască, pentru-că aici puterea civilă ne-a prevenit.

Aceasta în o ordinațiune îndreptată către pretori și de aici către notarii cercuali face atente pe aceste organe subalterne, ca să spioneze și îndată-ce ar observa ceva mișcare sau numai și vorbe referitoare la această sârbire, să facă aretare numai decât. Afară de aceea a fost superfluă amenințarea bisericască și din acel motiv, pentru-că o parte din preoții noștri nici nu au știut de acea zi, alții însă nu și-au mai putut delătura lucrul pentru asemenea sârbări.

Dar' durere nici noi nu putem rămâne mai îndrăgăstiat ca ceea cealaltă lume, căci stăpânirea noastră s'a îngrijit, că precum purtăm sarcinile ei fiecare și pretutindenea deopotrivă, așa se ne împărtășim și de binefacerea ei (precum e și aceasta) tot în acea formă. Eată-ne și noi cu circularul lui Szabó în mâni, pe care îl și lăsăm se urmeze aici:

Nr. 1552.

Mult onorate în Christos Frate!

Venindu-ne la cunoștință, cumcă în comitatele ardeleni s'ar intenționa a se ține în 28 a lune curente sârbirea așa numită Horia și Cloșca cu serviciu divin, drept aceea am aflat de bine a opri sub cea mai grea răspundere ori-ce serviciu sacru, ce doară s'ar intenționa a se ține din acea împregiurare, deoarece-aceasta are o demonstrațiune neiertată și antipatriotică, notificând Frăția Ta numai decât și fără nici o amănare dispozițiunea prezentă clerului tractual.

Gherla, la 25 Februarie 1885.

Ioan m. p., epp.

Acum capii noștri bisericesci și-au făcut datoria, urmează ca să primească și răsplată pentru această faptă patriotică.

Un locuitor dela sate.

Voci simpatice.

Am promis că vom înregistra, — dându-ni-se privilegiu, — din „voci simpatice nouă“ ale presei maghiare și ne ținem de această promisiune în interesul reciprocei recunoașteri. Înregistrăm însă voci ce se pretind a fi împărtășite de publicul maghiar, neputând ține seamă de toate foilele ce chiar Maghiarii le privesc ca prea glumețe pentru a fi luate în serios.

„Kolozsvári Közlöny“ de astăzi reproducând din primul articol al „Tribunei“ dela 27 l. c. n. pasagiul:

Dacă în adevăr sunt Maghiarii în pericol fiindcă locuiesc între Români, atunci aplice mijlocul probat cu Ciangăii. În Ungaria proprie mai sunt bălți destule de svântat și puste de cultivat destule. Elementul maghiar s'ar întări în centru și ar avea avantajul că ar scăpa de mîrșul „bűdös bocskor“-urilor românești.

scrie:

„Va să zică pe scurt: Maghiarime ardeleană, poftim a emigra!

„Întrebăm acum ce e gluma? care sunt marginile ei? ce e cuvința, care sunt regulile ei?

„Sau doară frângerea pe roata zdrobitoare de oase, de care suferă acum românimea, stoarce din redactorul „Tribunei“ sgârcii amintiri?

„Bucuria îmbătătoare pentru sentința curții cu jurați din Sibiu i-a luat foii a patra roată a creierilor?

„Cum?

„Maghiarimea ardeleană, care înainte cu o mie de ani a cucerit cu ascuțitul sabiei planurile acestui pământ, pe care l-a apărât între calamitățile alor o mie de ani până acum cu ascuțitul sabiei, — se emigreze?

„Noi să ne mutăm de aci? Noi, cari am învins hoardele turcesci, tătăresci, slavice, germane și valache, noi, cari am fost primii apărători ai creștinătății, noi, cari cei dintâi am dat valoare enunțului mântuitoare reinviată prin protestantism, noi, cari ne-am luptat cu vitejie de un renume lumesc pentru întruparea principiilor renăscătoare ale revoluției franceze? Și încă după cum se mântuiesc sburătoarele cerului din cuibul cuprins de uliu, să fugim de putoare?

„Întru adevăr limba e mare rău și nu știe ce face?

„Ca însă șirele citate să primească o explicație și mai potrivită, e de lipsă să scim, că acele s'au scris în un prim articol din incidentul ținerii adunării generale a reuniunii maghiare în 12 Aprilie și cu aceea suspetație, că mișcarea socială din cestiune o aranjează însuși guvernul intenționând a rupe românimea decătră România prin ajutorul elementului maghiar.

„Dar' „Tribuna“ nu află această ciuntare a fi în interesul românimii și de aceea ordonează și dispune, ca să ne căutăm locuința la broascele bălților, la grelușii deșertului.

„Se înțelege de sine că în acest cas ne concedă, ceea-ce de altădată ne deneagă, că Maghiarul formează un element de cultură și prin urmare e în stare a aduce omenimii cele mai mari servicii, dacă va străluci în paradis pustiu și sălbaticul, eventual în o grădină de plăcere pentru viitorul rege daco-român și ca dominiu pentru Ioan Slavici, ca primul lui diac în spe.

„E dispus a ne concede și puțină superioritate de caracter; ceea-ce de altădată deneagă, dacă Kemény-escii vor lua în mână sapa și dacă își vor lăsa scutecele străbunilor lor copiii români suridețori, sau dacă sângele lui Aron Gábor e gata a servi de stradă de miasmă numai pentru Ioan Slavici și cepe concesionate regesci de ale lui Traian de cea mai fină calitate.

„Atunci opinia va fi din mătășă și pe câmpurile de răboiu, unde s'a vărsat sângele sfânt al lui Kemény, Simon, Rákoczy și Petőfi, vor prăsi numai rose ca oleu amirositor pentru opinia diacului regesc și — de ceea-ce are mai multă lipsă — multă, multă cânepă, din care spălătorii de cânepă viitori ai curții să împletească cămeși de siluire.

„Dar' la o parte cu gluma! Nimic nu dovedește mai tare necesitatea reuniunii de cultură decât chiar obrăznicile de calibrul „Tribunei“, pe care procuratura nu le poate ataca, legea de presă nu le poate înfrîna, și în contra cărora totuși trebuie, ca societatea maghiară să protesteze în oare-care formă. Demonstrațiunile jurguraticilor nu folosesc nimic în fața acestor jocuri răsfățate ale foilor române ultraiste. . .

„Solidaritatea morală a reuniunii de cultură poate constrînge pe domnii cari cugetă și lucră în înțelesul de mai sus să se îndatineză cu vorba sinceră și clară și dacă astăzi ne avizează cu grațiositate la emigrare, mîne să nu se numească prietini noștri. Să scrie bărbătesc, curat. Să suferă pentru ideile lor cum suferă fiecare om de omenie și să nu fățărăască prietinie, când în inima lor se cuprinde ura.

„Trebuie să facem în ori-ce mod sfîrșit comediei primejdioase, căci așa nu poate merge.“

Revista diarelor.

Comerciu de mulți ani ce există între Ungaria și Transilvania în urma neînțelegerilor ivite între monarhia noastră și România și proprie între Ungaria și România e primejduit. Pentru noi nu poate fi nici decum îmbucurător conflictul ce ne amenință cu înfundarea unui izvor de traiu, cu închiderea granițelor dinspre România. Am reproduș neînțelegerile ivite chiar între cele două părți ale monarhiei noastre; sunt deosebite interesele noastre de ale celor din Cislaitania în afacerea convențiunii comerciale cu România. Aceasta o știu cei din România. „Orientul Român“

din Galați relativ la divergența de interes dintre Ungaria și Austria scrie:

Divorțul dintre Austria și Ungaria este inevitabil: el se apropie.

În timpul din urmă s'a manifestat o mare divergență de interese între aceste două state, cari constituiesc opera înstră cu două capete a contelui de Beust, omulețul de tristă memorie pentru toate popoarele de o naționalitate diferită de a poporului maghiar și de gîntea germană. Austria propriu ășă, este un stat eminentamente industrial și toată bogăția lui e industria; pe când Ungaria este într-o stare industrială cu totul primitivă și toate resursele ei sînt în agricultură și crescerea vitelor.

Măsurile luate de Germania cu urcarea taxelor asupra produselor străine și în deosebi asupra cerealelor străine, lovesce crunt exportul de cereale ungare. Cabinetul ungar a răspuns la această măsură printr'un proiect de lege, care dacă nu s'a transformat în lege, se va transforma de sigur. Această lege creează taxe protecționiste pentru produsele Ungariei, pentru cereale; ea lovesce așadar' cu taxe grele produsele străine de aceeași specie, și îndeosebi produsele noastre.

La acest proiect guvernul nostru a răspuns printr'o lege recentă, care va pune în vigoare tariful autonom dela 1 Iulie a. c. De sigur tariful autonom nu se va pute pune în lucrare imediat la data amintită față cu Austro-Ungaria, în cas când convențiunea comercială va fi respectată de Ungaria până la expirarea ei, peste un an de zile; dacă Ungaria va persista însă a ne ține granițele închise pentru exportul vitelor noastre, tot atât de sigur este, că guvernul românesc nu va respecta convențiunea numai în favorul intrării în țeară a mărfurilor austriace.

Austria propriu ășă înțelege aceasta și diarele germane prevăd, că dacă Ungaria va închide granițele sale, România va răspunde prin aceeași măsuri; în acest cas însă industria și comerțul german-austriac a pierdut principalul seu debușeu.

Nemulțumirea contra Ungurilor crește din zi în zi în Viena. Diarele se manifestă pe față contra preponderanței ungare în toate afacerile imperiului.

Care poate fi rezultatul?

Dacă Ungurii vor ceda, Ungaria este amenințată cu timpul de un desastru financiar și cu o sărăcie completă.

În Ungaria miseria materială este la ea acasă: mii de Unguri își caută astăzi existența preste hotarele Ungariei, în interiorul cărora nu o mai pot găsi, . . . și îndeosebi la noi.

Dacă cerealele și dobitoacele ungurești vor fi concurate — Ungaria va fi pierdută în curînd. De fapt elementul curat unguresc este atât de ingenușchiat, (și Ungurii o vedă aceasta), încât nu mai au nimic al lor decât firma de stat ungar.

Masca marelui regat o susțin astăzi Ovreei bogați, cari mîne vor fi ori-ce, dacă interesele o

Foița „Tribunei“.

Satire poporane din Bucovina.

III.

Tânguirea nevestei după bărbat.

Ici e tină, ici e glod,
Ici e bărbatul meu mort,
Ici tocmăi în ăst hirtop,
Ce se fac ca să-l desgrop?
Dar' decăt l'oiu desgropa
Mai bine-oiu bē și-oiu mânca
Și de jale voi juca,
Voiu juca și-oiu tot cânta
Pân' el în groapă-a crepa.
Ici e glod și ici e tină,
Ici e scumpa mea odihnă,
Ici e mormîntelul lui
Și-am să joc al dracului
De mirarea satului.
Ici e tocmăi unde joc
Dragostea mea cea cu foc,
Ici doarme cu mîni la pept,
Ce se fac ca să-l deștept?
Dar' decăt l'oiu deștepta
Eu voi juca și-oiu cânta:
Dormi, dormi bărbătelui meu,
Ierte-mi-te Dumneșeu,
Dormi, dormire-ai somnul lung
Că căte-am tras îmi ajung.
Ici e bărbătelui meu,
Ici tocmăi unde joc eu
Și nu știu ce foc m'aș face
Doară s'ar pute întoarce?
Dar' decăt să i înturna
Eu mai bine voi ruga

Pe popa și dascălul
Să-i cetească potcapul *)
Să-i mănânce prasnucul,
Că eu prasnuc am să-i fac
Din coarnele unui țap,
Ear' din cărnița cea grasă
Mi-oiu face mie o masă,
Din cărnița cea mai multă
Mi-oiu face un pic de nuntă.
Și-oiu vinde cojoacele,
Ca să-i fac soroacele
Prin toate crîjmuțele.
Și-am să dau o pălărie
Să-i cetească-o liturgie
Colecă 'n colț la chir Ilie.
Și-am să-i vînd ismenele
Și-am să-i port pomenele
Pân' l'or lua Ielele.
Și-am să-i vînd mînușele
Și-am să-i port și slujbele
Prin toate crîjmuțele.
Și-am să-i dau hosmete (2)
Ca să-l plîngă fetele.
Și-am să-i dau ciobotele
Să-l bocească mîndrele,
Și-am să-i dau opincile
Să-l bocească mîțele
Prin toate cotruțele.
Și-am să-i dau și peptarul
Să-l plîngă hantatarul.

S. Fl. Marian.

*) Sub cuvîntul „potcap“ se înțelege în unele locuri evanghelice ce se cetește pe drum, când se petrece mortul la biserică, pentru-că în timpul cetirii preotul ridică potcapul din cap. Aici însă cred că se înțelege Evanghelia lui Iazăr, care de comun se cetește la mormînt.

Teoria lui Rösler.

(Urmare.)

7. Țeranii unguri românisați în Transilvania.

Nu era destul, ca d. Xenopol să înfățișeze pe toți Românii ca o mestecătură din diferite ginți barbare, Daci, Sarmati, Sloveni, Bulgari, dar' în fine dînsul mai înrudește pe Românii din Transilvania și cu Ungurii, și le dă astfel o porțiune destul de însemnată de sânge unguresc.

Țeranii unguri, ășă dînsul, deveniră cu timpul Români, prin faptul apăsării comune în care trăiau. Eată pentru-ce nu se găsesc astăzi decăt prea puțini țerani unguri în Transilvania... cu toate că actul dela 1437 (despre revoluțiunea țeranilor români și unguri) ne arată, că țeranii unguri erau în destul de mulți în această țeară“ (pag. 169).

„Clasa de jos unde predominau Românii înrîuresce la rîndul ei pe țeranii unguri pentru a-i preface în Români“ (p. 172).

Întru adevăr curios lucru.

Astăzi când Ungurii susțin, că sînt în număr rotund de 6 milioane și totuși nu sînt în stare ca să împoporeze cel puțin Ungaria, să fi fost în epoca vechie, pe la 1437, așa de mulți, încât să fi avut un element însemnat de țerani unguri chiar în Transilvania.

Dar' actul dela 1437, ășă d. Xenopol, ne

arată că Ungurii erau destul de mulți în această țeară, adevăr în Transilvania.

Cestiunea, după cum vedem, e destul de importantă și merită s'o cercetăm.

Dacă d. Xenopol ar fi avut mai multă serioșitate pentru știința istorică, dacă ar fi examinat cu mai multă critică actele și faptele dela 1437, atunci s'ar fi convins despre următoarele adevăruri:

Ăntăiu, că revoluțiunea dela 1437 și 1438 s'a născut și putem ășă s'a mărginit într'un cerc foarte restrîns, anume în o parte din ținutul Selagiului, al Dejului, Almașului și până la Huiedin și Cluj.

De aici erau țeranii revoltați, de aici erau toți căpitani lor, aici a fost adevăratul teatru al revoluțiunii, preste tot un teritor foarte restrîns în ce privește extensiunea totală a Transilvaniei.

Așa că în principiu deducțiunea făcută de d. Xenopol, că actul dela 1437 ne arată, că Ungurii erau destul de mulți în această țeară, este o concluziune cu totul lipsită de fundament.

S'ar fi convins mai departe, că la încheierea păcii făcute între țerani și nobili înaintea conventului monăstirii Cluj se înfățișează un căpitan român Michaiu Valachul ca primul reprezentant al tuturor țeranilor revoltați, ășă d. Xenopol.

El Michaiu Valachul, un căpitan român figurează înaintea conventului monăstirii

vor cere; căci cum 'și-au schimbat astăzi numele în ungurese, mâne îl vor schimba — și în chinezesc!

Aceasta e masca. În dosul ei se află poazele subjugate, curate în sângele și aspirațiile lor, mult mai numeroase decât Ungurii.

Deschiderea granițelor ungare pentru cerealele și vitele noastre este o moarte economică pentru Unguri; precum închiderea acestor granițe ar fi o moarte pentru noi Români, dacă nu ne-am deschide imediat debușul nostru natural, marea noastră comerț maritim.

Închiderea granițelor Austro-Ungare pentru cerealele și vitele noastre ar fi o lovitură de moarte pentru Austria germană; căci răspunzând noi cu aceleași măsuri, aceasta 'și-ar perde debuşul său principal.

Marele cancelar german de Bismark a șis, că-i este mai aproape cămeșă germană decât surtucul ungurese.

Oare nu va fi nevoit a dice tot astfel și cabinetul austriac?!

Positiv da. Și atunci... eată divorțul.

Acest divorț nu poate fi decât dorit de toate popoarele nemaghiare sub coroana ungară!

Să lăsăm pe Austria să-și refuească socotelile cu aceia, cărora le-a jertfit 3 milioane de Români și vr'o 8 milioane de Slavi, Germani etc.; să vedem, ce facem noi?

Repetăm, avem toată încrederea în patriotismul guvernului liberal, și suntem siguri că-și va sci face datoria; cu toate acestea vom înceta a-i aminti, că cestiunea merită un studiu aprofundat și o mare băgare de seamă: E cestiunea de viața sau moartea României și — aservirea economică atrage după sine în mod fatal aservirea politică.

Cronică.

Confiscare. Ministrul Trefort a confiscat o colecție de piese compusă de învățătorul slavon din Lipto-Szt-Mikos. Cartea poartă titlul: „Vencek slovenskyh narodnich piesni”. Motivul confiscării e că ar cuprinde cântece primejdioase statului, panslaviste și agitatorice în contra națiunii maghiare.

Procesul de presă dela Arad al dlui Ioan Moldovan. Curia reg. din Budapesta a întărit sentința tribunalului reg. din Arad respingând ca „nemotivată” apelațiunea dlui Moldovan. Era de prevedut. E obicinuita dreptate.

Arestarea unui oficer superior în Viena. Oficerul despre arestarea căruia am raportat ieri în posta ultimă se numește Rudolf Potier des Echelles. A fost arestat bănuind fiind a fi tradat scrisori și desemnuri militare ce se țin în secret mare. Arestarea s'a făcut decâtă un oficer de stat din comanda locală. Se urmează cercetarea strictă.

Frica de romanizare. Ciangăii din Bucovina nu au învățat nimic din pășunile fraților lor colonizați în Ungaria. Doi preoți catolici din Bucovina publică în „Budapesti Hirap” o scrisoare în formă de apel apelând la ajutorul Maghiarilor să-și mântuească de valahisare.

Cluj, ca cel dintâiu căpitan al țăranilor români și unguri, el se amintesc în document chiar înaintea căpitanului Antoniu Magnu. *)

D. Xenopol ar fi aflat de asemenea, că prima adunare a țăranilor s'a făcut pe un teritoriu român, pe muntele Bobâlna, de pe hotarul comunei Olpret, și că țăranii luară unanim decisiunea, ca și adunările viitoare, în fiecare an, să le țină tot aici. **)

*) Kemeny în Kurz Magazin, 1846. II. 366 Nos Conventus Monasterii beatae Mariae Virginis de Clus Monstra... Quod Ladislaus filius Gyreu de Samosfalva, et Benedictus Parvus de Valko, in eorum, et universorum Regni nobilium harum partium Transylvanarum ab una, parte siquidem ex alia Michael Valachus de Viragoberek, Capitaneus, item Benedictus Gazda in Diod, et Michael alter in Csehi comorantes, similiter in ipsorum et universorum populorum earundem partium Transylvanarum personis nostram venientes in praesentiam exhibuerunt, et praesentaverunt nobis quoddam Registrum clausum super dispositione et unione pacis inter universitatem dictorum Nobilium nec non Capitaneos et universitatem populorum totaque communitatem Rusticorum celebratae factum... Hoc siquidem Registrum sigillis nostris, puta Michaelis Iackis, et Henrici de Tamasy Comitum Siculorum, ac Lorandi Vice-Voyvodae consignatum, in Conventum ecclesiae de Clusmonastra fatentur... in personis vero (universorum populorum) Michael Vohlah de Viragosberk et Anthonius Magnus.

**) Archiv f. sieb. Landeskunde, N. F. XII. 79. 1437: pro reacquirendis et reobtinendis pristinis libertatibus... maturo inter se inito consilio in montem Babolna in territorio possessionis Alpreth... convenientes, super eorum negotiis maturius deliberando... ordinassent...

Congresul clerului mirean din România. Un comitet central al clerului din România adresează un apel către toți preoții din țară, invitându-i a se întruni în congres la Focșani.

Scopul congresului este ridicarea bisericii la adevărata ei menire. Cestiunile ce se vor trata sânt:

I. Organizarea scolilor eclesiastice și punerea lor în armonie cu instrucțiunea și educațiunea generală a statului.

II. Punerea în armonie a regulamentelor de disciplină bisericească cu legile statului.

III. Controlul neadormit al statului asupra iurisdicțiunii și administrațiunii bisericești, și

IV. Instituirea unui sinod compus din toate elementele bisericești, în care pe lângă mitropoliți și episcopi, să iee parte preoți de mir și laici, bărbați devotați studiilor filosofice-religioase.

Reforma cântărilor bisericești. Cetim în „Liberalul” din Iași:

„Anastasimatiariu” este titlul noii cărți ce ăilele aceste a apărut de sub presa litografică. Cartea cuprinde în sine serviciile religioase de Sămbătă seara și Duminecă dimineața, puse pe cele opt glasuri întrebuintate în biserica ortodoxă română, prelucrate și scrise pe notațiunea liniară, de d-nii G. Musicescu, Gh. I. Dima și Gr. I. Gheorghiu. Pe carte e însemnat că cuprinde numai glasul I, prin urmare, se poate deduce că va apăre și al 2-lea; și al 3-lea etc.

Acest op e tipărit cu cheltuiala P. S. Melchisedec episcop de Roman cu ajutorul epitropiei aședmintelor Brâncovenesci, cu bine-cuvântarea I. P. S. Mitropolit al Moldovei și dedicată I. P. S. Mitropolit Primat.

Senatul României a primit cu 73 contra 2 voturi proiectul de lege referitor la stergerea tarifului vamal convențional din 1878. Din 1 Iulie va intra în valoare pentru statele, care nu au convențiune comercială cu România, tariful autonom.

Mobilierul palatului regal din București. De câteva ăile deja mobilierul comandat casei Daumon et C-nie din Paris, pentru nouele apartamente de recepțiune ale palatului regal din capi-ală, a început să sosesacă și aședarea lui se urmărește cu mare activitate. Lucrările de decorațiune ale palatului fiind aproape terminate, este acum sigur că pentru ăia de 10 Maiu rece ăiunile oficiale se vor pute face în nouele apartamente cari, vor fi cu totul demne de înalta lor destinațiune. Pentru furnitura aparatelor, lustrurilor, etc., destinate iluminărei prin electricitate a palatului regal, trei fabrici mari de bronzuri din străinătate au prezentat proiectele lor. După cât suntem informați, atât din punctul de vedere artistic cât și din acel al prețului, o casă din Viena a învins pe ceilalți doi concurenți și este probabil că comanda îi va fi dată.

Congresul literaților slavi de Sud. Presidentul academiei din Agram publică în „Pozor” un comunicat în care declară că academia are drept să ăină sedințe și conform statutelor la aceste poate fi invitat ori și cine. Guvernul nu poate opri aceasta. În comunicat se ăice că plănuita sedință fe tivă nu e identică cu congresul literaților slavi de Sud.

Că însuși actul de uniune al celor trei națiuni, prin care se aliează și se obligă „pentru înfrângerea și stărpirea din rădăcină a isolenței și revoluțiunii țăranilor, cari nu merită a se vorbi de ei” ăicem însuși actul acesta ne arată în mod evident, că sub „stărpirea aceasta din rădăcină”, sub ăeranii acestia „al căror nume nu se poate spune”, se înțeleg ăeranii români. *)

Așa că revoluțiunea dela 1437 se presentă mai mult cu un caracter românesc.

Acesta este aspectul revoluțiunii dela 1437 după documentele contemporane.

Nu aflăm așadar absolut nimic în documentele dela 1437, că ăeranii unguri erau destul de mulți în această ăeară.

Apoi dacă ar fi vre-un fond real în cele susținute de d. Xenopol, și anume că în timpul acesta s'ar fi aflat un element însemnat de ăerani unguri în Transilvania, atunci am găsi cel puțin o urmă în documentele secolilor trecuți de existența lor numeroasă, am afla vre-o măsură legislativă pentru a împedeca trecerea lor

quod singulis annis perpetuis futuris temporibus semper ante festum ascensionis domini de quibuslibet villis et possessionibus ac oppidis duo senes, animo sagaciores et fidedigniores, una cum prefatis capitaneis... aut aliis pro tempore constituendis ad praedictum montem Babolna conveniant, ibique fidem capitanei vel alter eorum ipsos in eorum libertatibus conservaverint, etc.

*) Idid. 85. 1438 Inter cetera tractantibus, uti protervia et rebelliones nefandissimorum rusticorum contritione et eradicatione... has defensare partes.

Serbarea apostolilor slavi în Sârbia. Metropolitul Teodosie a dat o circulară prin care provoacă ca sârbarea lui Chirl și Metodie să se restringă la un caracter religios.

Studentii universitari din Belgrad au luat o rezoluție relativ la drepturile Sârbiei asupra Sârbiei vechi și a Macedoniei.

Demonstrațiunile bisericești în Bulgaria. Din Sofia se scrie că preoțiunea ortodoxă a încuiat toate bisericile refuzând, a ăine Dumineca trecută serviț ădeesc. Causa acestei demonstrațiuni e fiindcă sobrania a sters din budget cei 850.000 franci preliminari pentru salarisarea preoțiunii.

Scolastic.

Lucrul de mână

în scoalele de băieți și în institutul pedagogic.

(Raport prezentat în urma însărcinării ven. consistor archidiececan, corpului profesoral dela seminarul „Andreian”.)

(Urmare.)

În Svițera lucrul de mână încă nu s'a dezvoltat în direcțiunea cultivată mai ales în Germania și Frandia, deși această ăeară e patria părintelui unei direcțiuni noue în pedagogie și metodică, adevă a lui Pestalozzi. Continuându-se cu mai mult, sau mai puțin succes lucrarea inițiată de Pestalozzi, de Fellenberg și Weldi și îndreptată mai ales asupra copiilor sârmăni și orfani, cu scop de a face din ei membri folositori ai societății, scoțându-i din mâinile corupțiunii, căreia ar căde jertfă, dacă ar fi lăsați de sine, lucrul de mână s'a cultivat numai în această direcțiune, așadar nu cu privire la scopurile educațiunii și nu ca trebuință generală pentru toate scoalele și toți copii. Între lucrările cultivate în scoalele svițerane de această natură, numite după întemeietorul lor scoale coherliane, aflăm în prima linie agricultura și horticultura, apoi țesutul, impletitul de coșuri de paie, lemnăritul și cartonagiuri. În aceste scoale elevii întră după-ce au eșit din scoala primară, va să ăică ele sânt analog organizate ca scoala dela Vilette.

În Austria lucrul de mână în scoală a început a se introduce la stăruințele directorului unei scoale reale din Viena, E. Schwab, a aceleia, care 'și-a câștigat merite mai ales și pentru grădiniile școlare și care a expus în expozițiunea universală din Viena din 1873 scoala austriacă populară, în care erau și multe mijloace de învățământ executate de elevi, în atelierul școlar. O organizare mai temeinică, precum o văăurăm în Germania și Frandia însă lipsesce, totuși s'au introdus în multe scoale exerciții în modelare.

La noi în Ungaria se cultivă lucrul de mână în unele scoale de specialitate, mai ales sculptura în lemn, țesutul și modelarea în legătură cu olăritul, nu este însă luat în privire ca obiect de învățământ în scoalele populare de băieți, pentru puterea sa educativă. Dacă în unele scoale populare se cultivă unele lucruri de mână, mai ales impletituri de paie și papură, aceasta se face numai din o predilecțiune a unui sau altui învățător. O organizare cu plan determinat și pe baze metodice lipsesce, purederea fiind normată numai prin un simplu empirism, lipsit de spriginul puternic al științei pedagogice. De aceea rezultatele nici nu sânt acele, ce le-am dori, nici în privința educațiunii, nici în privința sporirii dexterității manuale.

la ortodoxiă, vre-un ordin al regelui sau al vodului, vre-o biserică catolică prefăcută în biserică română, vre-o plângere a episcopului catolic, în fine un scriitor, care se regrete desnaționalisarea elementului unguresc din Transilvania.

Dar' nimic și earăși nimic.

Nici biserici catolice trecute la ortodoxiă, nici comune unguresci prefăcute în comune române, nici măsuri administrative sau legislative.

Și apoi în fine ce prospecte putea să aibă ăeratul ungar, dacă se lăpăda de națiunea și de religiunea ungurescă și se prefăcea Român?

Avea el în cazul acesta să aștepte o soarte mai bună, să fie tratat mai uman din partea domnului său catolic, dacă trecea la ortodoxiă și se înstrăina și mai mult de dînsul.

Nu. Despre o romanizare a ăeranilor unguri din Trausilvania nici vorbă nu poate să fie.

Dar' faptul pozitiv este, că element unguresc sau poporațiune ungurescă în Transilvania, afară de Secui, nici odată n'a existat.

Și chiar fiindcă n'a existat element unguresc în Transilvania, afară de Secui, națiunea ungurescă de aici a fost substituită în vechia constituțiune a ăerii prin națiunea fictivă a nobilimei, ăicem a nobilimei, care nici ea nu era de sânge unguresc, ci o compozițiune numai de diferite alte elemente renegate, în mare parte din Români.

Nicolae Densușian.

(Va urma.)

III.

După-ce am arătat în cele premise însemnătatea lucrului de mână în scoală, pentru scopurile educațiunii și după-ce am dat un resumat despre starea cestiunii cu lucrul de mână în scoalele primare ale popoarelor celor mai înaintate în cultură, ne rămâne a arăta folosul practic al acestei înnoiri și pentru meserii, pentru industrie în general și pentru cea casnică în special, precum și pentru promovarea buneistării materiale și morale a poporului.

Bunastare economică a poporului e asigurată pe lângă cultura lui intelectuală prin devoltarea tuturor ramurilor de producțiune și prin o bună echilibrare între aceasta și consumțiune. Și deși este adevărat, că basa o formează producțiunea agricolă, totuși nu e mai puțin adevărat, că popoarele curat agricole, mai curând sau mai târdu devin cu desăvîrșire dependente în desfacerea productelor lor, de tendențele și trebuințele, ce se desvoaltă la popoarele, cari se află în stadiul mai înaintat cultural al industriei și al comerțului. Astfel producțiunea agricolă, atârător atât de condițiunile elementare ale pământului și admosferei, cât și de fluctuațiunile industriale și comerciale, mult mai des vine în cazul de a nu-și vedea munca sa răsplatită după cuviință, decât industriașul, care preschimbă materiile prime în mii și mii de produse măiestrite, menite a întimpina parte trebuințe firesci, parte trebuințe ale comodității sau ale luxului. Căci industriașul, dacă nu află într-o parte de ăeară condițiuni princiocase desfacerii productelor sale, mai cu înlesnire se poate muta el însuși cu producțiunea sa la alt loc mai favorabil, sau își trimite produsele sale acolo, de unde așteaptă o mai grabnică desfacere și mai mult câștig! Fîind însă trebuințele firesci și cele măiestrite ale oamenilor foarte varii și foarte varii și mijloacele, cu cari el poartă o luptă pacinică sau mai puțin pacinică pentru existența sa, e ușor de înțeles, că pentru produsele industriale, cari ne înlesnesc ca un fel de unelte sau arme acea luptă, totdeauna se află într'un loc, sau într'altul teren de desfacere cu folos a productelor muncii.

(Va urma.) Dr. D. P. Barcianu.

Posta ultimă.

Viena, 27 Martie n. Cardinalul principe Schwarzenberg a murit.

Berlin, 27 Martie n. ăarul va veni, după cum s'a hotărît, în cursul verii aci pentru a face împăratului Wilhelm o contravisită pentru visita dela Schiernievițe. Din același isvor acreditat se susține, că ăarul Alexandru III cu prilegiul reînțoarcerii din Berlin va merge și la Viena pentru a face o contra-visită și împăratului Francisc Iosif. Dispozițiunile detaliate se vor face cunoscute numai în momentele ultime. Aceasta din cauze bine știute.

Londra, 27 Martie n. „Times” consideră convocarea rezervelor ca un rezultat al convingerii ministerului, că pacea cu Rusia se poate susține numai dacă bărbații de stat ai Rusiei se vor fi convinși, că Anglia e gata de răboiu și că mai bucuros voiesce să supoarte toate jertfele unui răboiu îndelungat și scump, decât să sufere violarea promisiunilor sârbătorești și atacul fățiș asupra drepturilor aliaților Angliei precum și amenințarea în contra Indiei.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEL.”

Budapesta, 28 Martie n. Casa deputaților a primit nunțul casei de sus relativ la proiectul de lege despre reforma casei magnaților, predându-l unei comisiuni de două-ăeci și unul. Apoi s'au așternut rapoartele comisiunilor.

Fiume, 28 Martie n. Părechea moștenitoare de tron a plecat ađi dimineața cu tren separat la Viena. Sau înfățișat la plecare consiliarul ministerial Jékelfalussy, primarul Ciotta, mai târdu archiducii Leopold și Stefan, și generalitatea. Escadra a plecat la Pola. Acum ancorează numai „Mira-mare” în portul din Fiume.

Calcutta, 28 Martie n. Vice-regele Indiei a sosit în Rawulpindi, primit fiind de autoritățile și notabilitățile din Pinyab.

Londra, 28 Martie n. Casa de jos a primit cu 294 contra 246 voturi aranjamentul financiar egiptean.

Director: **Ioan Slavici.**

Redactor responsabil: **Cornel Pop Păcurar.**

„Furnica“ cassă de economii, societate pe acțiuni în Făgăraș.

Bilanțul cu 31 Decembrie 1884.

Active			Passive		
	fl.	cr.		fl.	cr.
Cassa în număr	14.517	05	Capital social	30.000	—
Cambie	32.191	25	300 acțiuni à 100 fl.	30.000	—
Împrumuturi:			Depuneri pentru fructificare	37.110	68
Pe ipotecă	9.271 fl. 60 cr.		Interese anticipate pro 1885	1.496	92
Pe obligațiuni cu caveți	14.064 fl. — cr.	23.335	Diverse conturi creditoare	367	26
Spese de fondare	1.019 fl. 90 cr.		Profit curat	2.837	07
După amortizare de 20%	203 fl. 98 cr.	815			
Mobilier		397			
Diverse conturi debitoare		555			
				71.811	93
				71.811	93

Făgăraș, 31 Decembrie 1884.

Alesandru Micu m. p., președinte al direcțiunii.
Ioan Romanu m. p., comisar de și dirigent.
Ilariu Duvlea m. p., membru al direcțiunii.
Basiliu Stanciu m. p., membru al direcțiunii.
Ioan Turcu m. p., membru al direcțiunii.
August Cepesiu m. p., contabil.

Subsemnatul comitet a examinat bilanțul prezent și confruntându-l cu registrele principale și auxiliare ale societății ținute în bună regulă, l-a găsit în consonanță cu aceleași și exact.

Făgăraș, în 22 Februarie 1885.

Comitetul de reviziune:

Bucur Negrille m. p., **Demetrie Chisierian** m. p., **Nicolae Cipu** m. p.

Onorabilă adunare generală!

Subsemnatul comitet de supraveghiere examinând conform §. 43 din statute contul profitului și perderilor, precum și bilanțul casei de economii „Furnica“ societate pe acțiuni în Făgăraș pentru anul I. de gestiune 1883/4 a aflat toate pozițiile în deplină consonanță cu registrele respective, purtate cu toată exactitatea.

Ne luăm dar' voia a Vă propune, a aproba computul anual pro 1883/4 și a da direcțiunii absolutului.

În privința împărțirii profitului curat suntem de acord cu propunerea direcțiunii de a se împărți conform §. 46 din statute în modul următor:

Din profitul curat de 2837 fl. 07 cr.
 5% dividendă după capitalul social 1500 fl. — cr.
 Restul de 1337 fl. 07 cr.

Să se împartă cum urmează:

5% fondului de rezervă 141 fl. 85 cr.
 7% tantiemă consiliului direcțiunii 198 fl. 59 cr.
 2% tantiemă oficialilor 56 fl. 74 cr. 397 fl. 18 cr.
 Din restul de 938 fl. 89 cr.
 2½% supradividendă 750 fl. — cr.
 Restul de 189 fl. 89 cr.

Propunem a se trece în contul profitului al anului 1885.

Făgăraș, în 22 Februarie 1885.

Comitetul de supraveghiere:

Bucur Negrille m. p., **Demetrie Chisierian** m. p., **Nicolae Cipu** m. p.

Sciri economice.

Cultivarea hemeiului. În economie cu nimic nu se poate produce atât de ușor, ca și cu hemeiul, dacă acesta se cultivează între împregiurări corespunzătoare. Pentru cultivarea hemeiului sunt mai alocate ținuturile de zona moderată, ear' cu privire la locul, unde e a se semăna, se recomandă ținuturile mai domoale răsărite, părțile de meadă-noapte și meadă-zi trebuie absolut încungiuurate. Șirurile de hemei trebuie astfel arangiate, ca soarele să nu le lipsască, și cu deosebire să băgăm bine de seamă, ca să se împărtească de aer în abundență, fără ca să fie expuse vânturilor mai mari.

Ce privește pământul, cel mai acomodat e pământul nășipos și lutos, precum și cel humos. Cea mai mare atențiune se o avem cu privire la paturile inferioare ale pământului, deoarece aceasta face o impresiune cu mult mai mare asupra cultivării, decât gunoarea sau îngrășarea suprafeței pământului. Pământul inferior, care conține apă, nu e acomodat, drept aceea spre a pregăti partea inferioară a locului, se recere 1-1, m. rigolare. La rigolare pe fundul păraelor în afundime de 0, m. se recere gunoii de grajd amestecat cu paie și pe lângă aceasta e de lipsă a îngrășării gunoii putred pe suprafața pământului, ca acesta cu ocaziunea arăturii să se mestece cu pământul. La semănarea hemeiului punem în fie-care cuib 1-2 fire de răsăd, astfel, ca să fie în afundime de 10-15 cm., prin ce apoi se poate încungiura, ca umflăturile ivite cu ocaziunea retezării, ferindu-le de resturnarea gîlilor, să se poată acoperi fără vătămăre.

Aceste sînt cerințele, dela cari nu ne putem abate: de aci în colo până la culegerea fructului ne întălmim cu cele mai contrare proceduri.

Gunoierea e una dintre cestiunile de discuție. Până acum s'a susținut, că gunoii conținători de nitrogen e cel mai corespunzător, dar' aceasta e o direcțiune greșită, deoarece hemeiul nu e o plantă atât de mistuitoare de nutreț și de aceea, dacă acestei plante numai atîta gunoii fi dăm, cât fi poate fi de lipsă pentru existență: aceasta o răsplătesce cu productivitatea sa. La hemeimarea productivitate nu stă în legătură cu marile venituri, deoarece aci decide fineța productului.

Ce privește producțiunea în general, se produce în tot anul: în Bavaria 5 măji metrice de fiecare hectar, în Württemberg 12, în Baden 8, în Prusia 5,5, în Elsația-Lotaringia 8,5, în Hessen 6, în Saxonia 7, în Oldenburg 6, în Boemia 4,5, în Stîria 4, în Austria-de-sus 7,5, în Galiția 5, în Moravia 4, în Aglia 10, în Belgia 12,5, în ținutul Saar 3, în ținutul Spalt (Bavaria) 3,5, în ținutul Württemberg 3 și Ethingen 4,5 și în ținutul Pfaffenhof (Bavaria) 5,5 măji metrice de fiecare hectar. Astfel hemeiul fin se

produce în Boemia și Stîria, până când Anglia și Belgia în această privință nu se pot lăuda.

Pentru gunoarea locului de hemei cel mai corespunzător e gunoii amestecat sau gunoii de vite cornute, după-ce e bine putred. Semănarea hemeiului trebuie să se întempe astfel, ca șirurile și cuiburile să fie într'o depărtare egală, și adică de 1,9 metri unele de altele.

Retezarea, al căreia scop e câștigarea resadului și împedecarea mlădițelor superfue, e a se executa înainte de ramurarea în mare măsură a rădăcinilor și după aceea pământul în giurul cuibului trebuie bine rescolit. Urmează apoi stîrpirea buruienilor din împregiur și îngrijirea mai departe a plantei, pentru-ca să se poată desvolta în tîgna.

Cestiunea a doua de discuție e cestiunea cultivării prin ajutorul parilor sau al îngrăditurilor cu drot. Pe lîngă cultivarea cu pari, dacă acestia în lungime de 8-10 metri se pot procura cu preț de 20 cr., folosirea primă a acestora, ce e drept, e efină, dar' peste 10-15 ani parii nu se mai pot folosi. Din contră spriginitorii sistemului de îngrădituri cu drot susțin, că acest sistem e cu atît mai bun, cu cît chiar nici vermină nu-și pot așeza aici locașul spre a strica plantei și că hemeiul sub decursul culegerii se poate descăta cu ușurință de pe firele drotului, și după terminarea culesului se poate earăși ușor aședa, prin ce apoi hemeiul devine în acea poziție favorabilă, ca, uscându-se naturalmente, să se poată pregăti pentru somnul de eamă.

La culesul hemeiului cultivat pe pari i-se taie gârceii, până când la cel cultivat pe drot, numai se descăta de pe firele drotului. Acest lucru fi îndeplinesc de regulă băieți, cărora li se plătesce pentru fie-care corfă. Fructele culese se pun de se uscă la soare în timp favoritor cam 3-4 zile, pe nise instrumente anume pregătite, ca în forma acelora, pe cari se uscă și poamele.

După-ce s'a uscat bine, urmează sulfurisarea într'o cameră înaltă dela 8-10 metri, care se poate încălzi și e scutită de aer, unde la o căldură de 26 graduri hemeiul per 100 kilogr. se expune unui abur sulfuric de 0,2 kilogr. Hemeiul bine uscat, cu ajutorul unei prese, se așează în saci și astfel se trimite spre vîndare.

Luând în considerare prețurile hemeiului, observăm, că prețul unei măji de hemei dela 200 fl., în câteva zile a decădut la 15-20 fl., și că vîndarea, înainte de seceriș, n'a întrecut prețul de 50 fl., de majă: această scădere enormă a prețurilor, nu se poate explica, deoarece e verosimil, că cauza zace în aceea, fiindcă producătorii și cumpărătorii au fost rîu informați despre producțiunea acestei plante.

Despre înființarea bursei de hemei pentru îmbunătățirea prețurilor, despre învoiala legată cu Rusia și Norvegia, precum și despre înființarea consulatelor pe teritorii

producătoare de hemei, cari consulat ar fi să se îngrijească despre transportarea liberă de vîmi a hemeiului cumpărat peste Germania: nu se spune nici o opinie, dar' ni se dîce, că să ne silim a produce hemeiul cît se poate de fin, și să ne grăbim cu pregătirea hemeiului cu câteva săptămîni mai de timpuriu, ca în alte ținuturi. Se dorece asocierea producătorilor și vîndarea în masse, prin ce ne putem apoi câștiga cumpărătorii pe seama noastră.

Piața din Sibiu, 27 Martie. Grâu Hectolitra 74-80 Kilo fl. 5.10 până fl. 5.90, grâu mestecat 68 până 82 chilo fl. 3.90, până fl. 4.70 sêcara 66 până 72 chilo fl. 3.20 până fl. 3.80, orș 58 până 64 chilo fl. 3.80 până fl. 4.60, ovês 38 până 45 chilo fl. 2.20 până fl. 2.80, cucuruzul 68 până 74 chilo fl. 3.60 până fl. 4.20, mîlaiul 74 până 82 chilo fl. 5.— până fl. 6.—, crumpene 68 până 70 chilo fl. 1.40 până fl. 1.60, semînță de cânepă 49 până 50 chilo fl. 5.— până fl. 6.—, mazerea 76 până 80 chilo fl. 5.— până fl. 6.—, lîntea 78 până 82 chilo fl. 8.— până fl. 9.— fasolea 76 până 80 chilo fl. 5.— până fl. 6.—, pîsat de grâu 100 chilo fl. 17.— până fl. 18.—, fînă Nr. 3 100 chilo fl. 13.—, Nr. 4 fl. 12.—, Nr. 5 fl. 10.—, slînina 100 chilo fl. 54.— până fl. 56.—, unsorea de porc fl. 52.— până fl. 54.—, sêu brut fl. 32.— până fl. 34.—, sêu de lumini fl. 50.— până fl. 51.—, lumini turnate de sêu fl. 56.— până fl. 58.—, sâpunul fl. 32.— până fl. 34.—, fîn 100 chilo fl. 1.80 până fl. 2.—, cânepa fl. 42.— până fl. 44.—, lemne de ars uscate m. cub. fl. 3.— până fl. 3.50, spiritul p. 100 L. % 29 până 31 cr., carnea de vită chilo 44 cr. carnea de vitel 36 până 45 cr., carnea de porc 38 până 46 cr., carnea de herbece 26 până 28 cr., ouă 10 cu 18 până 20 cr.

Tîrgul de rîmători în Steinbruch. În 26 Martie n. s'a notat: unguresci bîtrîni grei 43.— cr. până 44.— cr., unguresci grei, tineri 46.— cr. până 46½ cr., de mijloc 45.— cr. până 45½ cr., ușori 44.— cr. până 45.— cr., marfă țerănească, grea 44.— cr. până 45.— cr., de mijloc 43½ cr. până 44½ cr., ușoară — cr. până — cr., romănesci de Bakony, grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito sêrbesci, grei 44½ cr. până 45.— cr., transito de mijloc 43.— cr. până 44.— cr., transito ușori 43.— cr. până 44.— cr., îngrășați cu ghindă — cr. până — cr. per 4% cumpeniți la gară.

Bursa de București.

Cota oficială dela 27 Martie st. n. 1885.

Renta amort. (5%)	Cump.	94.—	vînd.	94.—
Rur. conv. (6%)		89.—		89½
Act. de asig. Dacia-Rom.		290.—		295.—
Banca națională a României		1180.—		1200.—
Împr. oraș. București		31.—		32.—
Credit mob. rom.		190.—		195.—
Act. de asig. Naționala		218.—		220.—
Scrișuri fonciare urbane (5%)		83.—		83.—
Societ. const.		238.—		239.—
Schimb 4 luni		—		30.—
Aur		12¼		12.40

Bursa de Budapesta

din 27 Martie st. n. 1885.

Renta de aur ung. 6%	—
" " " 4%	98.10
" " hîrtie " 5%	93.—
Împrumutul căilor ferate ung.	147.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune)	98.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune)	122.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune)	109.50
Bonuri rurale ung.	102.75
" " cu cl. de sortare	102.75
" " bînățene-timîșene	102.—
" " cu cl. de sortare	102.—
" " transilvane	101.75
" " croato-slavone	102.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	98.—
Împrumut cu premiu ung.	119.25
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin	119.25
Renta de hîrtie austriacă	83.—
" " argint austriacă	83.50
" " aur austriacă	108.50
Losurile austr. din 1860	189.—
Acțiunile băncii austro-ungare	862.—
" " de credit ung.	307.75
" " " " austr.	298.60
Argintul	—
Scrișuri fonciari a le institut. de cred. și ec. „Albina“	101.—
Galbeni împărătesci	5.79
Napoleon-d'ori	9.79
Mărci 100 imp. germăne	60.70
Londra 10 Livres sterlinge	125.35

Bursa de Viena

din 27 Martie st. n. 1885.

Rentă de aur ung. 6%	—
" " " 4%	98.—
" " hîrtie " 5%	93.—
Împrumutul căilor ferate ung.	147.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune)	98.40
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune)	109.—
Bonuri rurale ung.	103.—
" " cu cl. de sortare	103.—
" " bînățene-timîșene	102.—
" " cu cl. de sortare	102.—
" " transilvane	101.75
" " croato-slavone	100.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	97.75
Împrumut cu premiu ung.	119.—
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin	119.10
Rentă de hîrtie austriacă	82.90
" " argint austriacă	83.50
" " aur austriacă	108.—
Losurile austr. din 1860	139.25
Acțiunile băncii austro-ungare	866.—
" " de credit ung.	307.50
" " " " austr.	298.20
Argintul	—
Galbeni împărătesci	5.81
Napoleon-d'ori	9.80½
Mărci 100 imp. germăne	60.65
Londra 10 Livres sterlinge	124.35

Prima fabrică de casse ardeleană

a lui

A. G. Öszy

recomandă

CASSELE SALE DE BANI ȘI CĂRȚI

sigure contra focului și a spargerii

anume construite și cari se pot descuria numai de cumpărători instruiți, de diferite forme și mărimi, cu prețuri mai efin, decât fabricatele de acest soi ale altor fabrici. Cassele se pot vedea în localul fabricii

Sibiu, strada Neustift Nr. 9.

Recunoscință publică.

La recercarea fabricantului de casse de aci A. G. Öszy, prin aceasta se adeveresce, că cele două casse de documente, duple, sigure în contra focului și a spargerii (înalte de 2-15 metri, în lățime de 1-38 metri) provădute cu nou perfecționatul lăcat american de împuns și cu două lăcate chubb, comandate dela susnumitul fabricant și fabricate de el însuși, atît cu privire la bunătatea fabricatului, cît și cu privire la prețul moderat, au aflat cea mai deplină recunoscință.

Subscria cassă de păstrare poate recomanda cu toată căldura ori-și-cui fabricatele de casse din patriă ale dlui A. G. Öszy.

Sibiu, 20 Ianuarie 1885.

Direcțiunea dela „Hermannstädter allgemeine Sparkasse“.

Afară de atestatul de sus, mai stau spre privire la dispoziție încă alte multe scrisori de recunoscință și laudă.

Cataloge de prețuri, ilustrate, la cerere se trimit gratuit și franco.